

GLAVNA UPRAVA ZA UNUTARNJU POLITIKU
RESORNI ODJEL B: STRUKTURNA I KOHEZIJSKA POLITIKA

KULTURA I OBRAZOVANJE

**INTERNACIONALIZACIJA VISOKOG
OBRAZOVANJA**

STUDIJA

Kratki pregled

Studija o razumijevanju internacionalizacije visokog obrazovanja u europskom kontekstu koja se temelji na dvije ankete, analizi uloge digitalnog učenja, deset nacionalnih izvješća iz Europe i sedam izvan Europe. Studija je iznjedrila zaključke i preporuke o budućnosti internacionalizacije visokog obrazovanja temeljene na nacionalnim izvješćima i metodi Delfi u kojoj su sudjelovali stručnjaci za međunarodno visoko obrazovanje.

Ovaj je dokument zatražio Odbor Europskog parlamenta za kulturu i obrazovanje.

AUTORI

Centar za internacionalizaciju visokog obrazovanja (CHEI): Hans de Wit, Fiona Hunter

Europsko udruženje za međunarodno obrazovanje (EAIE): Laura Howard

Međunarodno udruženje sveučilišta (IAU): Eva Egron-Polak

ODGOVORNI ADMINISTRATOR

Markus J. Prutsch

Resorni odjel B: Strukturna i kohezijska politika

Europski parlament

B-1047 Bruxelles

Adresa e-pošte: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

POMOĆNIK UREDNIKA

Lyna Pärt

JEZIČNE VERZIJE

Izvornik: EN

Prijevod: DE, FR

O IZDAVAČU

Ako želite stupiti u kontakt s resornim odjelom B ili primati njegov mjesečni bilten, pišite na adresu: poldep-cohesion@europarl.europa.eu

Rukopis dovršen u srpnju 2015.

© Europska unija, 2015.

Ovaj dokument dostupan je na internetskoj stranici:

<http://www.europarl.europa.eu/supporting-analyses>

IZJAVA O ODRICANJU ODGOVORNOSTI

Za stavove iznesene u ovom dokumentu odgovoran je isključivo njegov autor te oni nužno ne predstavljaju službeni stav Europskog parlamenta.

Umnožavanje i prevođenje dozvoljeni su u nekomercijalne svrhe pod uvjetom da je naveden izvor, da je izdavač o tome unaprijed obaviješten i da mu je poslan primjerak teksta.

SAŽETAK

„Internacionalizacija visokog obrazovanja“ (IVO) daje pregled trendova internacionalizacije u visokom obrazovanju s posebnim osvrtom na Europu i istražuje što internacionalizacija jest i čemu bi trebala težiti. IVO je razmjerno nova, ali široka i raznorodna pojava. Pokreće je dinamična kombinacija političkih, gospodarskih, društveno-kulturnih i akademskih razloga koji, ovisno o njihovim kontekstima, utječu na regije, zemlje i institucije, što je zorno prikazano u izvješću o 17 zemalja. Iako ne postoji jedinstven model koji se može primijeniti na sve njih, postoje ciljevi koji su im zajednički, a ovom studijom utvrđen je razvoj 10 ključnih trendova:

1. sve veća važnost internacionalizacije na svim razinama (širi raspon aktivnosti, naglasak na strategiji pristupa, nastajanje novih nacionalnih strategija i težnji),
2. povećanje broja institucijskih strategija internacionalizacije (ali i opasnost od homogenizacije, usmjerenost isključivo na kvantitativne rezultate),
3. sveprisutni problemi s financiranjem,
4. trend sve češće privatizacije IVO-a u cilju ostvarenja dobiti,
5. pritisak konkurencije kao posljedica globalizacije uz sve veću konvergenciju ambicija, a možda čak i djelovanja,
6. očigledan prelazak (samo) sa suradnje na (naglašenije) natjecanje,
7. pojava regionalizacije za koju se Europa često smatra primjerom,
8. sveprisutni rast vrijednosti i izazovi koje donosi izbor između količine i kvalitete,
9. nedostatak dovoljne količine podataka za provođenje komparativne analize i donošenje odluka,
10. nova područja na koja se stavlja naglasak su internacionalizacija studijskih programa, transnacionalno obrazovanje i digitalno učenje.

Očito je da je u Europi proces IVO-a započeo europskim programima, pogotovo programom ERASMUS, zahvaljujući kojem je došlo do zajedničkih dogovora i koji je pokretač internacionalizacije koju je Bolonjski proces dodatno utvrdio. Također je očito da su europski programi i modeli imali učinak na razvoj IVO-a u drugim svjetskim regijama.

IVO postaje dio programa na nacionalnim razinama i razinama institucija, pogotovo u Europi. Stalno se govori o sveobuhvatnijim strategijama IVO-a, ali u stvarnosti mjesta za napredak ima još mnogo. Postignuća su neujednačena, čak i unutar Europe, a izazovi se javljaju u južnoj, a posebice u srednjoj i istočnoj Europi.

Vodeće osobe u visokom obrazovanju i stručnjaci za IVO utvrdili su poboljšanje kvalitete podučavanja i učenja te pripremu studenata na život i rad u globaliziranom svijetu kao ključne prednosti i razloge za nastavak procesa IVO-a. Te osobe na regionalne i nacionalne politike gledaju kao na vanjske pokretače i čimbenike utjecaja na institucijske politike te su prepoznale međunarodnu mobilnost studenata, suradnju u istraživačkom radu i strateška partnerstva kao prioritete IVO-a.

Panel stručnjaka je primjenom metode Delfi potvrdio takav pozitivan stav prema daljnjem razvoju IVO-a u Europi i predviđa razvoj građana svijeta i profesionalaca koji poštuju i cijene druge kulture, koji su sposobni doprinijeti razvoju gospodarstava temeljenih na znanju i socijalno uključivih društava. Takva Europa bila bi u boljem položaju da se natječe, ali i surađuje s ostatkom svijeta.

U takvom scenariju važne uloge imaju sljedeći pospješitelji:

- tehnološke prilike za virtualnu razmjenu i kombinirano učenje (što uključuje veću interaktivnost međunarodnih studenata),
- daljnji razvoj studijskih programa koje u suradnji izvodi više sveučilišta te dvopredmetnih studijskih programa,
- veća integracija mogućnosti studiranja u inozemstvu i stručnih praksi za vrijeme studiranja,
- bolje uzajamno priznavanje stečenih bodova i diploma,
- bolji kvalitativni pokazatelji za osiguravanje kvalitete i klasifikacijske sustave,
- veća predanost ravnopravnom partnerstvu i ostvarenju uzajamne koristi,
- veća briga za javno-privatne inicijative,
- veća usklađenost istraživačkih politika s visokim obrazovanjem i drugim obrazovnim razinama (primarno, sekundarno, strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih).

Međutim, utvrđene su i prepreke:

- izostanak financiranja, veća ovisnost o kratkoročnim vanjskim izvorima financiranja, prevelika usmjerenost na ostvarenje dobiti, birokratske prepreke, nesklad među modelima financiranja visokog obrazovanja u Europi,
- nedovoljna količina sredstava rezerviranih za učenje jezika, prevlast engleskog u području obrazovanja i istraživanja,
- prenaplašeno usmjeravanje na mobilnost koja je dostupna samo malom elitnom dijelu studenata i nije integrirana niti u nastavne programe niti u metode podučavanja i učenja, nedovoljna uključenost i nagrađivanje nastavnog i drugog osoblja,
- izostanak integracije institucijskih, nacionalnih i nadnacionalnih politika.

Tim scenarijem proširena je trenutačna radna definicija internacionalizacije koja sada glasi *„namjeran postupak integracije međunarodne, međukulturne ili svjetske odrednice u svrhu, funkcije i izvođenje postsekundarnog obrazovanja kojim se poboljšava kvaliteta obrazovanja i istraživanja za sve studente i osoblje i daje značajan doprinos društvu.“*

U toj novoj definiciji ogleda se veća razina svijesti o tome da IVO mora postati uključiviji i neelitistički te da se mobilnost mora integrirati u internacionalizirane nastavne programe usmjerene na internacionalizaciju za sve. Definicija ponovno naglašava da IVO nije sam po sebi cilj, već sredstvo za poboljšanje kvalitete i da razlog njegovog postojanja ne bi trebala biti isključivo ekonomska korist.

U okviru većine nacionalnih strategija još uvijek se pretežno stavlja naglasak na mobilnost, kratkoročnu i/ili dugoročnu dobit, vrbovanje nadarenih studenata i položaj na međunarodnim klasifikacijskim ljestvicama sveučilišta. Time se želi reći da je potrebno uložiti mnogo veće napore kako bi se ti pristupi ugradili u sveobuhvatnije strategije u kojima se internacionalizaciji nastavnog programa i ishodima učenja posvećuje veća pozornost kao sredstvima za poboljšanje kvalitete obrazovanja i istraživanja.

Za poticanje razvoja visokog obrazovanja u Europi vrijede sljedeće preporuke:

1. riješiti problem neravnoteže u mobilnosti stečenih bodova i diploma te institucijskoj suradnji koji nastaje zbog značajnih razlika u sustavu, postupcima i financiranju visokog obrazovanja,
2. prepoznati sve veću popularnost stručnih praksi za vrijeme studiranja i mogućnosti njihove kombinacije s učenjem stranih jezika i usvajanjem kulturnih vještina te studijem u inozemstvu,
3. pružiti potporu važnoj ulozi akademskog i administrativnog osoblja u daljnjem razvoju IVO-a,
4. njegovati veću suradnju među dionicima u visokom obrazovanju i industriji u kontekstu mobilnosti studenata i osoblja,
5. posvetiti više pozornosti „internacionalizaciji kod kuće” kojom se međunarodni i međukulturni ishodi učenja integriraju u nastavni program za sve studente,
6. ukloniti prepreke razvoju studijskih programa koje u suradnji izvodi više sveučilišta,
7. razviti inovativne modele digitalnog i kombiniranog učenja kao instrumente nadopune IVO-u,
8. uskladiti IVO s internacionalizacijom na ostalim razinama obrazovanja (primarno, sekundarno, strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih),
9. poticati dvojezično i višejezično učenje na razini primarnog i sekundarnog obrazovanja kao osnovu jezične politike kojom se promiče raznolikost,
10. ukloniti prepreke između internacionalizacije istraživanja i obrazovanja na svim razinama radi postizanja većeg stupnja sinergije i stvaranja većeg broja prilika.

Visoko obrazovanje kao javno dobro u interesu javnosti ne kosi se nužno s većom prisutnošću poduzetnika i privatnih vlasnika, ali važno je zajamčiti da se IVO odvija u skladu s dokumentom „*Potvrđivanje akademskih vrijednosti u internacionalizaciji visokog obrazovanja, poziv na djelovanje*” (Međunarodno udruženje sveučilišta, 2012.) i *Poveljom o međunarodnoj mobilnosti studenata* (Europska udruga za međunarodno obrazovanje i Australsko udruženje za međunarodno obrazovanje).

Važnost uloge Europske unije i Bolonjskog procesa u razvoju IVO-a u Europi, ali i u svijetu, neporeciva je i mora se dignuti na višu razinu. Međutim, ključni element ovog procesa je usmjerenost na partnerstvo i suradnju čime se priznaju i poštuju razlike u kontekstima, potrebama, ciljevima, interesima partnera i prevladavajućim gospodarskim i kulturnim uvjetima. Europa može služiti kao primjer drugima samo ako prizna da može učiti od drugih. Mogućnost za svijetlu budućnost IVO-a je dobra, ali samo ako različiti dionici i sudionici budu održavali otvoren dijalog o razlozima, prednostima, sredstvima, prilikama i preprekama u ovom neprestanom procesu promjene.